

Fondacija za socijalno uključivanje u Bosni i Hercegovini * Фондација за социјално укључивање у Босни и Херцеговини
Zaklada za socijalno uključivanje u Bosni i Hercegovini * Social Inclusion Foundation in Bosnia and Herzegovina

Fondacija za socijalno uključivanje u Bosni i Hercegovini (FSU u BiH)

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ

**januar 2016. godine – decembar 2016.
godine**

FSU u BiH • ФСУ у БиХ • ZSU u BiH • SIF in BiH

Branilaca Sarajeva 47 • 71000 Sarajevo • Tel + 387 33 219 313 • Fax + 387 33 219 314

Email: sif@sif.ba • Web <http://www.sif.ba> • <https://www.facebook.com/fsu.u.bih?fref=ts>

Sadržaj

<i>Uvod</i>	2
Vizija	2
Misija.....	2
Ciljevi.....	2
Naše vrijednosti	3
<i>Izveštaj o sadašnjim i budućim FSU u BiH aktivnostima u 2016. godini</i>	4
1. Projekat „Program održivosti civilnog društva“, jul 2014. – jun 2018.	4
2. FSU u BiH projekat „Zagovaračka kampanja – Prevazilaženje diskriminacije osoba sa invaliditetom po osnovu uzroka invaliditeta između ratnih i neratnih osoba sa invaliditetom“	8

Uvod

Fondacija za socijalno uključivanje u Bosni i Hercegovini je nepolitička, nestranačka, neovisna i neprofitna nevladina organizacija, koja je osnovana Odlukom o osnivanju broj IBHI/FSU u BiH/10 donesenom 19.1.2010. godine, u skladu sa Zakonom o udruženjima i fondacijama Bosne i Hercegovine.

Fondacija za socijalno uključivanje u Bosni i Hercegovini zvanično je registrovana 28.01.2010. godine u Ministarstvu Pravde BiH.

Vizija

Aktivno i vitalno civilno društvo sa posvećenim i funkcionalnim NVO-ima promoviše jednake mogućnosti i potpuno ostvarivanje ljudskih prava za sve građane. Poštivanje ljudskih prava i transparentnost u procesima donošenja odluka i u procedurama su osnova za participativnu demokratiju u BiH i punu implementaciju Strategije socijalnog uključivanja (SSU).

Misija

Fondacija za socijalno uključivanje u Bosni i Hercegovini povećava kapacitet i ulogu nevladinog sektora u jačanju socijalne uključenosti.

Ciljevi

- Sprječavanje i smanjenje uzroka i posljedica socijalne isključenosti i siromaštva u Bosni i Hercegovini;
- Direktna podrška za identificirane najugroženije grupe stanovništva, s obzirom na siromaštvo i socijalnu isključenost;
- Izgradnja i unaprjeđenje kapaciteta NVO sektora u cilju jačanju socijalnog uključivanja, socijalnog poduzetništva i smanjenja siromaštva ciljnih grupa;
- Podsticanje razvoja socijalnog poduzetništva kao dobre prakse u oblasti zapošljavanja i samozapošljavanja;
- Razmjena znanja, iskustva, ekspertiza i vještina od značaja za razvoj NVO sektora;
- Provođenje različitih istraživačkih projekata;
- Aktivno učešće, podrška i promocija partnerstva vladinog, nevladinog, javnog i privatnog sektora;
- Povećavanje dostupnosti novčanih sredstava za NVO-e iz lokalnih vladinih budžeta putem udruživanja sredstava lokalnih budžeta (općinskih, kantonalnih, entitetskih) sa sredstvima FSU u BiH;

- Povećanje transparentnosti donošenja odluka u procesu raspodjele domaćih budžeta za projekte i aktivnosti NVO-a u oblasti socijalnog uključivanja, socijalnog poduzetništva i smanjenja siromaštva;
- Osiguranje kvaliteta predstavlja jedan od primarnih principa rada FSU u BiH. FSU u BiH je posvećena kontinuiranom unaprjeđenju svoga i rada partnerskih organizacija, primjenjujući međunarodne standarde za osiguranje kvaliteta i imajući u svom timu certificirane interne auditore sistema upravljanja kvalitetom NVO-a.

Članstvo u mrežama

FSU u BiH je članica mreže [SPORAZUM PLUS, UN GLOBAL COMPACT NETWORK](#), Koalicije [KOMA](#), Koalicije [CIVILNI DIJALOG](#) i Mreže organizacija koje se bave pružanjem podrške djeci sa poteškoćama u razvoju.

Naše vrijednosti

FSU u BiH zasniva svoj rad na sljedećim vrijednostima:

1. Smanjenje socijalne isključenosti
2. Ljudska prava za sve
3. Stop marginalizaciji!
4. Transparentnost i odgovornost
5. Jači NVO sektor
6. Promocija društva jednakih mogućnosti
7. Partnerstvo svih

Izvještaj o sadašnjim i budućim FSU u BiH aktivnostima u 2016. godini

- 1. USAID projekat „Program održivosti civilnog društva“, jul 2014. – jun 2018.***
- 2. USAID/FOD projekat „Zagovaračka kampanja – Prevazilaženje diskriminacije osoba sa invaliditetom po osnovu uzroka invaliditeta između ratnih i neratnih osoba sa invaliditetom“, septembar 2016. – jun 2017.***

Tokom proteklog perioda (decembar 2015. - decembar 2016. godine) aktivnosti FSU u BiH bile su usmjerene na FSU u BiH implementaciju USAID-ovog Programa održivosti civilnog društva (CSSP) u sektoru za ljudska prava – marginalizovane grupe, kao i aktivnosti vezane za početak FSU u BiH implementacije USAID/FOD projekta „Zagovaračka kampanja – Prevazilaženje diskriminacije osoba sa invaliditetom po osnovu uzroka invaliditeta između ratnih i neratnih osoba sa invaliditetom“. Pored aktivnosti vezanih za ove projekte, FSU u BiH je radila na pripremi prijedloga projekata na objavljene javne pozive.

1. Projekat „Program održivosti civilnog društva“, jul 2014. – jun 2018.

Analiza sektorskih problema i formiranje koalicije sektorskih aktera:

Cilj projekta je uspostavljanje organizacione i funkcionalne infrastrukture za zajednički, koordinirani i sinhronizovani rad najrelevantnijih aktera za sektor ljudska prava - marginalizovane grupe u postizanju održivih poboljšanja u sektoru. Očekivani rezultati su: 1. Analiza sektorskih problema koja za rezultat ima detaljan pregled trenutne situacije u sektoru i spisak prioriternih sektorskih problema. 2. Uspostavljena koalicija sektorskih aktera: neformalna, ali sa razvijenim osnovnim dokumentima, članstvom, strukturom, organima, redovnim sastancima i komunikacijskim alatima. Kroz saradnju i zajedničku akciju, Koalicija će ojačati položaj civilnog sektora kao pregovarača i javnog aktera u ovom sektoru.

Koalicija KOMA ima 96 članova iz nevladinog sektora, javnih institucija, preduzeća i pojedinaca.

U 2016. godini održana su dva sastanka Izvršnog odbora Koalicije KOMA, 14. oktobra i 21. decembra. Cilj sastanaka bio je pregled dosadašnjih aktivnosti i planiranje budućih aktivnosti.

Takođe, 21. decembra 2017. održana je treća Konvencija Koalicije KOMA, u kojoj je učestvovalo 95 učesnika (56 M / 39 Ž).

Kampanje zagovaranja za rješavanje prioriternih pitanja u sektoru ljudska prava - marginalizovane grupe

Cilj projekta je napraviti vidljiv napredak u rješavanju prioriternih problema u sektoru ljudskih prava kroz implementaciju kampanja zagovaranja. U okviru projekta CSSP, FSU u BiH, u svojstvu sekretarijata Koalicije KOMA, u partnerstvu sa Inicijativom za bolju i humanu inkluziju, sprovodi četiri javne kampanje javnog zagovaranja: 1) Uspostavljanje minimuma socijalne sigurnosti i

jednake mogućnosti; 2) Regulisanje vaninstitucionalne podrške građanima iz marginalizovanih grupa; 3) Donošenje novih politika i mjera iz oblasti socijalnog preduzetništva; 4) Donošenje izmjena i dopuna Izbornog zakona u domenu izbornih prava nacionalnih manjina. Kao direktan rezultat sprovedenih kampanja, četiri mjere / politike u sektoru ljudska prava marginalizovanih grupa će biti uključene u dnevni red izvršnih ili zakonodavnih tijela, a kampanja će također doprinijeti usvajanju ovih akata i implementaciji istih kako bi se uticalo na rješenje problema. Neposredni uticaj na promjene u mjerama politike i monitoring primjene će se odnositi na neke od osnovnih zadataka sektora.

Sprovedenje Strategije održivosti organizacije

Cilj projekta je postizanje napretka u oblasti organizacione, institucionalne i finansijske održivosti u okruženju. Konkretno, očekivani rezultati ovog projekta uključuju: povećanje internih kadrovskih kapaciteta u prikupljanju sredstava, PR i online alatima, poboljšanje upravljanja ljudskim resursima i ugleda, jačanje kapaciteta IT-a i upravljanje rezultatima.

Aktivnosti koje su sprovedene u kampanjama javnog zagovaranja:

Značajan napredak je ostvaren u implementaciji sprovedenih aktivnosti u realizaciji ciljeva utvrđenih u sve četiri kampanje javnog zagovaranja.

U junu 2016. godišnji elektronski bilten Koalicije KOMA distribuiran je na 607 adresa. U periodu od 29. juna 2016. do 31. decembra 439 primaoca (72,3%) su ga pročitali.

FSU u BiH/IBHI/KOMA kampanja javnog zagovaranja „Donošenje izmjena i dopuna Izbornog zakona u domenu izbornih prava nacionalnih manjina“ nastavljena je emitovanjem video spotova namjenjenih promovisanju Koalicije KOMA i podizanju svijesti građana o problemima sa kojima se suočavaju pripadnici nacionalnih manjina i drugi. Spot je emitovan na FTV-u i RTRS-u u skladu sa unaprijed dogovorenim medijskim planom od 11. aprila do 18. aprila 2016. Bilo je ukupno 21 emitovanje video spotova.

Ulična akcija i okupljanje pod sloganom "Biti manjina ne znači biti manji - manjiNE" održana je 18. jula 2016. godine u Banja Luci, uz prisustvo i podršku velikog broja građana, medija i članova Koalicije KOMA za rješavanje problema prava nacionalnih manjina i potrebu za izmjenom Izbornog zakona BiH.

Na uličnim akcijama otvorena je Knjiga podrške u kojoj su se građani upisivali, a potpisivanje je nastavljeno i na konferenciji „I MI IMAMO PRAVO NA IZBOR - Izmjene Izbornog zakona BiH - Ljudska prava nacionalnih manjina i Ostalih“ 15. marta 2016. godine, na sajmu „Volontiraj i ti“, 4. juna 2016. godine, kao i na uličnim selfie akcijama u Sarajevu i Tuzli (od 17. do 28. marta 2016. godine).

Dana 15. marta 2016. održana je konferencija FSU u BiH/IBHI/KOMA „I MI IMAMO PRAVO NA IZBOR - Izmjene Izbornog zakona BiH - Ljudska prava nacionalnih manjina i Ostalih“ u saradnji sa Misijom OSCE-a u BiH. Preporuke koje su usvojene na konferenciji dostavljene su 17. marta 2016. svim članovima Međuparlamentarne radne grupe Parlamentarne skupštine BiH o izmjenama i dopunama Izbornog zakona.

FSU u BiH je 1. juna 2016. organizovala fokus grupu sa predstavnicima medija s ciljem da se kroz otvorene i neformalne razgovore pokušaju procijeniti „Efekti uticaja medija na percepciju položaja marginalizovanih grupa u javnosti“.

Dana 23. juna 2016. godine otvoren je takmičarski konkurs koji je pokrenut na Facebook stranici Koalicije KOMA pod naslovom „Da se ja pitam, riješio/la bih pitanje manjina ...“, koji je bio otvoren do 30. juna 2016. godine. Prve tri nagrade (tablet, mobilni telefon, pametni sat) su dostavljeni pobjednicima na njihovim kućnim adresama.

Dana 2. jula 2016. godine, FSU u BiH je objavila dokument „Percepcija položaja marginalizovanih grupa u javnosti - analiza efekata medijskih kampanja“. Analiza pokazuje značajne rezultate u porastu medijskih informacija o problemima i položaju marginalizovanih grupa.

Dana 12. jula 2016. godine u Sarajevu je održan trouglasti sto pod nazivom „Reformska agenda za marginalizovane grupe i medije - kako dalje“. Ovaj događaj je organizovan sa ciljem unapređenja saradnje između medija i organizacija civilnog društva.

Dana 14. oktobra 2016. održan je zajednički sastanak Izvršnog odbora Koalicije KOMA i Tijela za javno zagovaranje za kampanju „Uspostavljanje minimuma socijalne sigurnosti i jednake mogućnosti“ i „Donošenje novih politika i mjera u oblasti socijalnog preduzetništva“ na temu „Kampanje zagovaranja i njihov uticaj“. Cilj sastanka bio je da se analiziraju aktuelne aktivnosti i postignuća unutar pomenutih kampanja, kao i planiranje predstojećih aktivnosti u okviru ovih kampanja u budućnosti. Ukupno je bilo prisutno 27 učesnika (14 Ž / 13 M).

Dana 18. novembra 2016. održan je FSU u BiH/IBHI/KOMA okrugli sto u Sarajevu, Bosna i Hercegovina, pod nazivom „Minimum socijalne sigurnosti i Zakon o osnovama socijalne zaštite FBiH“. Okrugli sto je organizovan kako bi se pružili konkretni prijedlozi za ubrzanje postupka usvajanja Zakona o osnovama socijalne zaštite FBiH. Na ovu temu razgovarao je Žarko Papić, direktor IBHI-a, i predstavio policy brief „Zašto minimum socijalne sigurnosti i novi Zakon o osnovama socijalne zaštite FBiH“ i Miroslav Jurešić, pomoćnik ministra Federalnog ministarstva rada i socijalne politike. Na okruglom stolu prisustvovalo je ukupno 34 učesnika (16 Ž / 18 M).

Dana 12. decembra 2016. godine u okviru kampanje zagovaranja „Donošenje izmjena i dopuna Izbornog zakona u domenu izbornih prava nacionalnih manjina“ održana je javna debata pod nazivom "Manjine – manji NE". Javna debata je bila zamišljena na način da se kroz diskusiju i konkretne prijedloge prepoznaju i promovišu inicijative kako bi se uticalo na ubrzanje procedura za usvajanje neophodnih zakona tako da manjine prestaju biti manjine na način na koji to funkcionise u bosanskohercegovačkom društvu.

Dana 21. decembra 2016. godine, FSU u BiH i IBHI su organizovali Treću konvenciju Koalicije KOMA, u hotelu Bristol, u Sarajevu. Na Konvenciji je govorio i Mladen Ivanić, predsjedavajući Predsjedništva BiH. Na Konvenciji se govorilo o prethodnim aktivnostima i o planiranim konkretnim aktivnostima nastavka kampanja javnog zagovaranja za prevazilaženje problema u sektoru ljudska prava - marginalizovane grupe. Ukupno je učestvovalo 95 učesnika (56 M / 39 Ž), uključujući predstavnike članova Koalicije "KOMA", predstavnike svih nivoa institucija vlasti, predstavnike drugih institucija i organizacija civilnog društva, kao i pojedince, sa predstavnicima medija.

Ostvareni rezultati:

Važni rezultati su postignuti u kampanji zagovaranja „Uspostavljanje minimuma socijalne sigurnosti i jednake mogućnosti“. Takođe je važno napomenuti da je u Planu rada Vlade FBiH za kraj 2016. godine planirano usvajanje novog Zakona o osnovama socijalne zaštite za FBiH, u kojem je sadržan nacrt koncepta minimuma socijalne sigurnosti i boljeg ciljanja korisnika, ali je sigurno da će se ovo dogoditi 2017. ili čak 2018. godine.

Važni rezultati kampanje zagovaranja „Regulisanje vaninstitucionalne podrške građanima marginalizovanih grupa“ odnose se na aktualizaciju i uključivanje u radni programski dokument Vlade FBiH „Akcioni plan za deinstitucionalizaciju i transformaciju institucija socijalne zaštite u FBiH 2014-2020“. Takođe, planirano je da Federalno ministarstvo rada i socijalne politike pripremi Strategiju implementacije u skladu sa Akcionim planom.

Važni rezultati kampanje zagovaranja „Donošenje novih politika i mjera u oblasti socijalnog preduzetništva“ podrazumijevaju uključivanje mjera za promovisanje socijalnog poduzetništva u Programu rada Vlade FBiH za period 2015-2018, što predstavlja značajan korak u planiranju aktivnosti vezanih za početak rada na izradi Strategije socijalnog preduzetništva.

Strategija razvoja Kantona Sarajevo do 2020. godine (usvojena 25. avgusta 2016. godine od strane Vlade Kantona Sarajevo) prihvatila je mnoge prijedloge ove kampanje zagovaranja. U okviru Strateškog cilja 2: Povećanje zaposlenosti i stvaranje novih visokokvalitetnih radnih mjesta planiran je razvoj socijalnog preduzetništva kao jedan od prioritetnih ciljeva i mjera: 1) Priprema Programa za razvoj socijalnog preduzetništva i jačanje kompetencija za socijalno preduzetništvo; 2) Stvaranje Zakona o socijalnom preduzetništvu; 3) Uspostavljanje Centra za razvoj socijalnog preduzetništva Kantona Sarajevo; 4) Podrška pilot projektima socijalnog preduzetništva uz korištenje različitih poslovnih modela (zadruge, kompanije za integraciju rada, fondacije itd.); 5) Podrška za uključivanje socijalno isključenih kategorija na aktivno tržište rada (mlade osobe, žene, osobe s invaliditetom, veterani).

Važni rezultati kampanje „Donošenje izmjena i dopuna Izbornog zakona u domenu izbornih prava nacionalnih manjina“ u velikoj mjeri su vezani za FSU u BiH / IBHI konferenciju „I MI IMAMO PRAVO NA IZBOR - Izmjene Izbornog zakona BiH - ljudska prava nacionalnih manjina i Ostalih“. Na konferenciji se govorilo o neophodnosti sprovođenja presude Suda za ljudska prava u Strazburu u predmetu Sejdić-Finci, što je uticalo na to da ova činjenica postane javna, posebno u izjavama političkih lidera oko priprema mogućih rješenja za izvršenje te presude. U tom kontekstu, važan opšti rezultat je to što od početka kampanje (decembar 2015. godine, Konvencija Koalicije KOMA), a posebno nakon Konferencije „I MI IMAMO PRAVO NA IZBOR - Izmjene Izbornog zakona BiH - ljudska prava nacionalnih manjina i Ostalih“ (mart 2016. godine), problem „Sejdić-Finci“, nakon dvije godine zanemarivanja, naglašen je u javnom i političkom životu. Problem Sejdić-Finci i njegovo rješenje jedan je od osnovnih ciljeva kampanje, koja je ugrađena u dopunski Master plan integracije BiH u EU, koju je usvojilo Predsjedništvo BiH (3. oktobra 2016. godine).

2. FSU u BiH projekat „Zagovaračka kampanja – Prevazilaženje diskriminacije osoba sa invaliditetom po osnovu uzroka invaliditeta između ratnih i neratnih osoba sa invaliditetom“

Osnovne informacije o projektu

Kao što je navedeno na početku izvještaja, projekat Mediacentra - Jednakost za sve: Koalicija civilnog društva u borbi protiv diskriminacije pripremljena je u aprilu 2016. na temu „Zagovaračka kampanja – Prevazilaženje diskriminacije osoba sa invaliditetom po osnovu uzroka invaliditeta između ratnih i neratnih osoba sa invaliditetom“.

U okviru projekta „Zagovaračka kampanja – Prevazilaženje diskriminacije osoba sa invaliditetom po osnovu uzroka invaliditeta između ratnih i neratnih osoba sa invaliditetom“, Fondacija za socijalno uključivanje u Bosni i Hercegovini (FSU u BiH) sprovodi aktivnosti na zagovaranju primjene Zakona o zabrani diskriminacije u BiH kroz uklanjanje diskriminacije između ratnih i neratnih osoba sa invaliditetom na osnovu uzroka invalidnosti.

S obzirom na to da postoji ogromna razlika između ratnih i neratnih osoba sa invaliditetom u BiH, ova kampanja ima za cilj da skrene pažnju na postojeću diskriminaciju i zalaganje za primjenu Zakona o zabrani diskriminacije u BiH.

Imajući u vidu UN Konvenciju o pravima osoba sa invaliditetom, svaka osoba sa invaliditetom treba da ima ravnopravan status i jednaka prava. Prihvaćena je aplikacija Bosne i Hercegovine za članstvo u EU, a na tom dugom putu BiH u EU jedan od važnih standarda, koji treba poštovati, je uklanjanje ovog oblika diskriminacije.

Specifični ciljevi projekta:

- * Povećanje vidljivosti ovog oblika diskriminacije kod osoba sa invaliditetom,
- * Uključivanje udruženja osoba sa invaliditetom u kampanju zagovaranja,
- * Zagovaranje rješavanja ovog problema kod donosilaca odluka,
- * Usvajanje Zakona o jedinstvenim načelima i okviru materijalne podrške osoba sa invaliditetom,
- * Priprema i usvajanje dokumenta sa preporukama za izmjene zakona koje regulišu prava i status za osobe sa invaliditetom bez diskriminacije.

Projekat se implementira od 1. septembra 2016. do 30. juna 2017.

Sredstva za finansiranje navedenog programa osigurala su američka vladina agencija (USAID) i Fond za otvoreno društvo BiH u okviru trećeg ciklusa projekta Jednakost za sve - koalicija civilnog društva protiv diskriminacije, koja su predviđena kao podrška aktivnoj ulozi organizacija civilnog društva u borbi protiv diskriminacije i provedbe zakona protiv diskriminacije u BiH. Programske aktivnosti provodi MEDIACENTAR Sarajevo u saradnji s Centrom za socijalno istraživanje Analitika, Udruge PRAVA ZA SVE i Vaša prava BiH.

Implementirane aktivnosti u okviru projekta

Projekat je započeo 1. septembra 2016. godine. U prva četiri mjeseca projekta (septembar, oktobar, novembar i decembar) izvršena je analiza svih pravnih dokumenata relevantnih za postojeću sistematsku diskriminaciju osoba sa invaliditetom. Dokument "Analiza systemske

diskriminacije osoba sa invaliditetom na osnovu uzroka invalidnosti između ratnih veterana i neratnih osoba sa invaliditetom" odnosi se na pravni okvir i zakone u FBiH, a pripremila ga je Elvira Bešlija, spoljna FSU u BiH pravna ekspertica, sa sugestijama dr Žarka Papića, spoljnog konsultanta FSU u BiH. Analiza je distribuirana učesnicima Prvog okruglog stola „Diskriminacija u praksi i kako je prevazići?“, koja je održana 14. decembra 2016. godine.

Od oktobra do decembra 2016. godine održano je deset individualnih intervjua sa osobama sa invaliditetom. Intervjui su održani u Sarajevu (5), Mostaru (2), Konjicu, Sapni i Zenici.

Dana 24. novembra 2016. održana je prva fokus grupa sa udruženjima osoba sa invaliditetom iz FBiH u hotelu Grand u Sarajevu. Za fokus grupu, pripremljen je kratak dokument (Policy Brief) „Diskriminacija i kako je prevazići?“.

5. decembra je održana druga fokus grupa u hotelu Ero u Mostaru. Za fokus grupu, pripremljen je kratak dokument (Policy Brief) „Diskriminacija i kako je prevazići?“.

Dana 14. decembra 2016. održan je okrugli sto „Diskriminacija u praksi i kako je prevazići?“ sa predstavnicima vladinih institucija i organizacija civilnog društva.

Od oktobra do decembra 2016. održano je šest zagovaračkih sastanaka sa donosiocima odluka.